

BỘ QUỐC PHÒNG

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Số: /TTr-BQP

Hà Nội, ngày tháng năm 2023

DỰ THẢO

TỜ TRÌNH

Đề nghị xây dựng Pháp lệnh Giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh

Kính gửi: Chính phủ.

Thực hiện Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2020); Nghị định số 34/2016/NĐ-CP ngày 14/5/2016 của Chính phủ quy định chi tiết và biện pháp thi hành Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật (sửa đổi, bổ sung tại Nghị định số 154/2020/NĐ-CP ngày 31/12/2020 của Chính phủ);

Căn cứ kết quả tổng kết hơn 50 năm (từ năm 1969) thực hiện nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh; trước yêu cầu ngày càng cao của việc thực hiện nhiệm vụ chính trị đặc biệt trong tình hình mới, Bộ Quốc phòng trình Chính phủ hồ sơ đề nghị xây dựng Pháp lệnh Giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh (sau đây gọi là dự án Pháp lệnh) như sau:

I. SỰ CẦN THIẾT BAN HÀNH PHÁP LỆNH

1. Chủ tịch Hồ Chí Minh - Lãnh tụ vĩ đại của Cách mạng và Nhân dân Việt Nam, Chiến sĩ cách mạng lỗi lạc của phong trào cộng sản, công nhân quốc tế và phong trào giải phóng dân tộc trên thế giới. Năm 1987, Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa của Liên hợp quốc (UNESCO) đã ra Nghị quyết vinh danh Chủ tịch Hồ Chí Minh là “Anh hùng giải phóng dân tộc và Nhà văn hóa kiệt xuất Việt Nam”¹. Sau khi Người qua đời, thể theo nguyện vọng thiết tha của toàn Đảng, toàn dân và toàn quân, tại phiên họp ngày 29/11/1969, Bộ Chính trị Ban Chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt Nam (nay là Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam) đã bàn và quyết định: “*Với tấm lòng kính yêu vô hạn và đời đời nhớ ơn Hồ Chủ tịch, chúng ta phải thực hiện đến mức tốt nhất nhiệm vụ giữ gìn lâu dài thi hài Hồ Chủ tịch và xây dựng Lăng mộ của Người*”².

¹ Thông báo số 14-TB/TW ngày 04/12/1969 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt Nam thông báo Quyết định của Bộ Chính trị về việc giữ gìn thi hài Hồ Chủ tịch và xây dựng Lăng mộ của Người.

² Nghị quyết số 24C/18.65 của UNESCO.

Công trình Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh (công trình Lăng) là công trình có ý nghĩa chính trị, văn hóa đặc biệt, công trình của “Lòng dân - ý Đảng”, thể hiện tình cảm sâu sắc của đồng bào, chiến sỹ cả nước đối với Chủ tịch Hồ Chí Minh. Đây là nơi nhân dân Việt Nam, từ thế hệ này đến thế hệ khác sẽ đến viếng để tỏ lòng biết ơn Chủ tịch Hồ Chí Minh, trung thành, quyết tâm đi theo con đường cách mạng do Người vạch ra nhằm xây dựng thành công một nước Việt Nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh. Nhiều Nguyên thủ quốc gia các nước và các đoàn khách quốc tế khi sang thăm Việt Nam đều đến viếng Chủ tịch Hồ Chí Minh bày tỏ sự tôn kính Người cũng như thể hiện tình cảm trân trọng đối với đất nước, con người Việt Nam.

Thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và công trình Lăng là biểu tượng cho những di sản vô giá về tư tưởng, đạo đức, phong cách của Người; việc giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh, quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị của công trình Lăng có ý nghĩa hết sức to lớn đối với sự nghiệp cách mạng của Đảng. Trong những năm qua, Bộ Chính trị, Ban Chấp hành Trung ương Đảng luôn quan tâm theo dõi, chỉ đạo, và đã có những đánh giá tích cực về kết quả thực hiện nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng: *“Trong gần 10 năm qua, chúng ta đã làm tốt việc quản lý Lăng, cố gắng phục vụ thuận tiện, chu đáo cho nhân dân và khách nước ngoài đến viếng Chủ tịch Hồ Chí Minh, góp phần vào sự nghiệp giáo dục truyền thống cách mạng của dân tộc và Đảng ta”* (Thông tri số 46-TT/TW ngày 18/9/1985 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam). *“Trong những năm qua, với ý thức trách nhiệm trước Đảng, Nhà nước và nhân dân, Ban Quản lý Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chủ động, sáng tạo, phát huy nội lực, khắc phục khó khăn, từng bước vươn lên làm chủ về y tế và kỹ thuật, làm tốt công tác giữ gìn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh; tổ chức đón tiếp, phục vụ chu đáo nhân dân, khách quốc tế đến viếng Chủ tịch Hồ Chí Minh, góp phần quan trọng vào việc tuyên truyền, giáo dục về tư tưởng, đạo đức Hồ Chí Minh trong các tầng lớp nhân dân và bạn bè quốc tế”* (Thông báo số 328-TB/TW ngày 19/4/2010 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam).

Những năm qua, tình hình chính trị, an ninh thế giới, khu vực có những diễn biến hết sức nhanh chóng, phức tạp, đặc biệt là sự thay đổi tình hình chính trị của Liên Xô, công tác giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng đứng trước nhiều thách thức. Mặc dù công tác giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng luôn được Đảng, nhà nước đặc biệt quan tâm đầu tư về mọi mặt, được các tầng lớp nhân dân ủng hộ, tuy nhiên, nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng trong tình hình mới đang đặt ra nhiều nội dung, yêu cầu đòi hỏi phải điều chỉnh, bổ sung.

2. Thực tiễn công tác giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng từ năm 1969 đến nay

Giai đoạn 1969 - 1991, cùng với sự hướng dẫn và giúp đỡ trực tiếp của chuyên gia Liên Xô trong thực hiện nhiệm vụ giữ gìn, bảo quản thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và duy trì, vận hành hệ thống trang thiết bị công trình Lăng; Đảng, Nhà nước, Quân đội đã lãnh đạo, chỉ đạo các cơ quan, đơn vị chức năng không ngừng tự chủ, sáng tạo, vượt qua mọi khó khăn hoàn thành các công trình kỹ thuật để thực hiện công tác y tế giai đoạn ban đầu, giữ gìn thi hài Bác trong những năm tháng chiến tranh; triển khai nhiều giải pháp khắc phục những vấn đề còn tồn tại để đáp ứng các yêu cầu về bảo quản thi hài Bác trong điều kiện phức tạp của khí hậu, địa hình, phương thức di chuyển và bảo quản thời chiến.

Giai đoạn từ sau 1991 đến nay, toàn bộ chuyên gia Liên Xô về nước, nguồn viện trợ vật tư kỹ thuật không còn, các thiết bị kỹ thuật công trình Lăng qua nhiều năm khai thác đã xuống cấp, công nghệ đã bắt đầu lạc hậu, tiêu tốn nhiều năng lượng. Với phương châm “giữ tốt, dùng bền, an toàn, tiết kiệm”, phát huy sáng kiến cải tiến kỹ thuật để tăng niên hạn sử dụng. Mặt khác, từng bước thay thế các thiết bị cũ bằng những thiết bị hiện đại, tiết kiệm năng lượng, thân thiện với môi trường, đáp ứng được yêu cầu tự động hóa. Năm 1994 đã tự chủ trong làm thuốc thường xuyên thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh. Năm 2004 đã pha chế dung dịch tại Hà Nội. Năm 2018, đã sản xuất thành công bộ quần áo đặc biệt phục vụ giữ gìn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh, khẳng định từng bước làm chủ vững chắc, tiến tới làm chủ hoàn toàn quá trình bảo quản, giữ gìn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh.

3. Đến nay, Đảng, Nhà nước đã ban hành nhiều văn bản để lãnh đạo, chỉ đạo triển khai thực hiện nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng, như: Thông báo số 14/TB-TW ngày 04/12/1969 về quyết định của Bộ Chính trị về giữ gìn thi hài Hồ Chủ tịch và xây dựng Lăng mộ của Người; Thông báo số 14/TB-TW ngày 11/7/1976 của Bộ Chính trị về tổ chức bảo đảm nhiệm vụ giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh, quản lý Lăng và Quảng trường Ba Đình; Quyết định số 145/CP ngày 14/8/1976 của Hội đồng Chính phủ về tổ chức bảo đảm nhiệm vụ giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh, quản lý Lăng và Quảng trường Ba Đình; Thông báo số 08/TB-TW ngày 31/3/1979 của Ban Chấp hành Trung ương về tổ chức quản lý Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh; Nghị định số 276/HĐBT ngày 07/12/1985 của Hội đồng Bộ trưởng về nhiệm vụ của các ngành trong việc bảo đảm giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh; quản lý Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh và Quảng trường Ba Đình; Quyết nghị số 07/NQ ngày 28/8/1981 của Hội đồng Nhà nước về việc quy định khi vào viếng Chủ tịch Hồ Chí Minh; Thông báo số 328-TB/TW ngày 19/4/2010 của Bộ Chính trị kết luận về Đề án giữ

gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và phát huy ý nghĩa chính trị, văn hóa của công trình Lăng trong giai đoạn mới; Nghị quyết số 122-NQ/QU ngày 08/3/2022 của Thường vụ Quân ủy Trung ương về lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và phát huy ý nghĩa chính trị, văn hóa của công trình Lăng trong giai đoạn mới; Nghị định số 61/2022/NĐ-CP ngày 12/9/2022 của Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Ban Quản lý Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh; Thông tư số 152/2017/TT-BQP ngày 23/6/2017 của Bộ trưởng Bộ Quốc phòng quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và mối quan hệ công tác của Bộ Tư lệnh Bảo vệ Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh. Và các văn bản pháp luật có liên quan như: Luật Bảo vệ bí mật nhà nước; Pháp lệnh Bảo vệ công trình quan trọng liên quan đến an ninh quốc gia; Luật Khoa học và công nghệ; Luật Cảnh vệ... Đây là cơ sở chính trị, pháp lý quan trọng để Bộ Quốc phòng chủ động phối hợp chặt chẽ với các Bộ, ngành và địa phương có liên quan giữ gìn, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh, đáp ứng mục tiêu, yêu cầu nhiệm vụ chính trị của Đảng, Nhà nước ta.

4. Bên cạnh những kết quả đạt được nêu trên, công tác giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng còn tồn tại những vướng mắc, bất cập như:

- Công tác giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng là một nhiệm vụ chính trị đặc biệt, quá trình thực hiện sẽ tác động ảnh hưởng đến quyền, nghĩa vụ của các tổ chức, cá nhân, mà theo quy định của pháp luật phải do Quốc hội quy định hoặc giao cơ quan có thẩm quyền quy định, như việc hạn chế trong xây dựng công trình, việc quay phim, chụp ảnh, đi lại, mang mặc... trong khu vực, phạm vi quản lý của công trình Lăng hoặc khi tham gia các hoạt động thăm viếng Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh.

- Bảo quản, giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh là công trình khoa học đặc biệt; Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh là công trình đặc biệt, yêu cầu kỹ thuật đặc thù, nhiều thiết bị đơn chiếc, sản xuất theo đặt hàng, không có thiết bị, tài sản tương tự để đối chiếu, so sánh về định mức kinh tế - kỹ thuật. Vì vậy, cần có cơ chế đặc thù trong đầu tư nghiên cứu khoa học công nghệ bảo quản thi hài và mua sắm, duy tu, bảo dưỡng trang thiết bị công trình Lăng.

- Công tác chăm sóc, bảo quản thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng phải đồng thời đáp ứng yêu cầu hai nhiệm vụ đặc biệt quan trọng là vừa đảm bảo giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và an ninh, an toàn tuyệt đối công trình Lăng; vừa phải đảm

bảo phục vụ chu đáo nhân dân, khách quốc tế đến viếng Chủ tịch Hồ Chí Minh và thăm quan công trình lăng. Tuy nhiên, các văn bản pháp luật hiện hành chưa có quy định về việc ban hành các tiêu chuẩn, quy chuẩn, quy trình chăm sóc, bảo quản thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh, cũng như quy định đặc thù, riêng biệt để đảm bảo cân bằng, hài hòa giữa nhiệm vụ bảo đảm tuyệt đối an ninh, an toàn, cũng như nhiệm vụ phát huy ý nghĩa chính trị, lịch sử, văn hóa của công trình Lăng.

- Chế độ, chính sách đối với lực lượng làm nhiệm vụ tại Ban Quản lý Lăng chưa đảm bảo công bằng giữa các lực lượng vũ trang và lực lượng công chức, viên chức, mặc dù có cùng tính chất nhiệm vụ (hiện nay Nhà nước đã quy định người làm công tác cơ yếu không phải là quân nhân cũng được hưởng chế độ như đối với quân nhân). Mặt khác, nhiều cán bộ, nhân viên Ban Quản lý Lăng được đào tạo chuyên sâu theo chuyên ngành hẹp, đặc thù chỉ có thể được áp dụng trong công tác giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh, đòi hỏi phải có chế độ ưu đãi để giữ gìn, thu hút nguồn nhân lực có chuyên môn sâu.

Từ những lý do trên cho thấy, việc xây dựng Pháp lệnh Giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng để phù hợp với yêu cầu của Hiến pháp năm 2013, bảo đảm tính thống nhất, đồng bộ trong hệ thống pháp luật, đáp ứng yêu cầu thực hiện hiệu quả nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và phát huy ý nghĩa chính trị, văn hóa của công trình Lăng trong giai đoạn mới là cần thiết.

II. MỤC ĐÍCH, QUAN ĐIỂM XÂY DỰNG PHÁP LỆNH

1. Mục đích

Việc xây dựng Pháp lệnh Giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng hướng tới mục tiêu thể chế hóa bằng Pháp lệnh việc thực hiện nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh, và quản lý, bảo vệ công trình Lăng; hoàn thiện mô hình tổ chức, biên chế, chức năng, nhiệm vụ và mối quan hệ công tác của các lực lượng làm nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng; hoàn thiện cơ chế đặc thù trong huy động, đảm bảo các nguồn lực thực hiện nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng.

2. Quan điểm chỉ đạo xây dựng Pháp lệnh

a) Thể chế hóa chủ trương, quan điểm của Đảng về nhiệm vụ chính trị đặc biệt giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh phục vụ thăm viếng và quản lý, bảo vệ công trình Lăng.

b) Bảo đảm sự phù hợp, thống nhất với Hiến pháp năm 2013 và các văn bản quy phạm pháp luật có liên quan; phù hợp với đặc điểm, tình hình chính trị - quốc phòng - an ninh và sự phát triển kinh tế - xã hội của Việt Nam trong thời gian tới.

c) Gắn việc giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng với việc phát huy di sản tư tưởng, đạo đức, phong cách của Chủ tịch Hồ Chí Minh, phát huy ý nghĩa chính trị, lịch sử, văn hóa của công trình Lăng.

d) Bảo đảm tính kế thừa và phát triển các quy định của pháp luật hiện hành về nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng đã được thực tiễn chứng minh là phù hợp, hiệu quả; đồng thời bổ sung những nội dung mới để khắc phục những khó khăn, vướng mắc, bất cập, tồn tại, hạn chế và giải quyết những vấn đề đặt ra trong tình hình mới.

đ) Nghiên cứu, tham khảo có chọn lọc pháp luật và kinh nghiệm thực tiễn nước ngoài về giữ gìn thi hài lãnh tụ và quản lý, bảo vệ công trình quan trọng về chính trị của quốc gia, đảm bảo phù hợp với điều kiện thực tiễn Việt Nam, pháp luật và điều ước quốc tế mà Việt Nam là thành viên.

III. PHẠM VI ĐIỀU CHỈNH, ĐỐI TƯỢNG ÁP DỤNG

1. Phạm vi điều chỉnh

Pháp lệnh quy định về chính sách, nguyên tắc, nội dung, biện pháp, lực lượng, bảo đảm thực hiện nhiệm vụ chính trị đặc biệt giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh.

2. Đối tượng áp dụng

Pháp lệnh áp dụng đối với cơ quan, tổ chức, cá nhân là công dân Việt Nam; cơ quan, tổ chức, cá nhân là người nước ngoài sinh sống và hoạt động trên lãnh thổ Việt Nam.

IV. MỤC TIÊU, NỘI DUNG CỦA CHÍNH SÁCH TRONG DỰ ÁN PHÁP LỆNH, GIẢI PHÁP ĐỂ THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH ĐÃ ĐƯỢC LỰA CHỌN VÀ LÝ DO CỦA VIỆC LỰA CHỌN

Qua quá trình nghiên cứu, Bộ Quốc phòng đề xuất 03 chính sách sau:

1. Chính sách 1: Hoàn thiện thể chế về giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng

1.1. Mục tiêu của chính sách

a) Mục tiêu tổng quát

Bảo đảm giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng trên cơ sở chủ trương của Đảng và quy định pháp luật có hiệu lực pháp lý cao. Quản lý hiệu quả, bảo vệ tuyệt đối an toàn công trình Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh và các khu vực có liên quan, đảm bảo cân bằng, hài hòa giữa nhiệm vụ bảo vệ tuyệt đối an ninh, an toàn khu vực Lăng và nhiệm vụ phát huy ý nghĩa chính trị - lịch sử - văn hóa của công trình Lăng và các công trình có liên quan đến Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh.

b) Mục tiêu cụ thể

- Thể chế hóa quan điểm, chủ trương của Đảng về nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng thành quy định pháp luật;

- Xây dựng cơ chế tổ chức thực hiện nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng;

- Xây dựng hành lang pháp lý về công nghệ giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh, quy định về hoạt động của các Hội đồng khoa học cấp Nhà nước về bảo quản, giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh phục vụ thăm viếng và Hội đồng khoa học cấp Nhà nước về kiểm tra, đánh giá trạng thái thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh.

- Xây dựng và hoàn thiện cơ chế quản lý, bảo vệ đối với công trình Lăng, đảm bảo hài hòa giữa nhiệm vụ bảo vệ tuyệt đối an ninh, an toàn khu vực Lăng và nhiệm vụ phát huy ý nghĩa chính trị, văn hóa của công trình Lăng và các công trình có liên quan.

1.2. Nội dung của chính sách

Ban hành Pháp lệnh thể chế hóa quan điểm, chủ trương của Đảng về giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và phát huy ý nghĩa chính trị, văn hóa của công trình Lăng trong giai đoạn mới; đồng thời quy định về cơ chế đặc thù trong đầu tư, nghiên cứu làm chủ, phát triển công nghệ; quy định về việc ban hành các tiêu chuẩn, quy chuẩn, quy trình bảo quản, giữ gìn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh; quy định về cơ chế đặc thù đối với quản lý, bảo vệ công trình Lăng.

1.3. Giải pháp để thực hiện chính sách đã được lựa chọn

- Quy định thể chế hóa quan điểm, chủ trương của Đảng về nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng thành quy định pháp luật;

- Quy định về xây dựng cơ chế tổ chức thực hiện nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng;

- Xây dựng hành lang pháp lý về công nghệ giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh, quy định về hoạt động của các Hội đồng khoa học cấp Nhà nước về bảo quản, giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh phục vụ thăm viếng và Hội đồng khoa học cấp Nhà nước về kiểm tra, đánh giá trạng thái thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh.

- Xây dựng và hoàn thiện cơ chế quản lý, bảo vệ đối với công trình Lăng, đảm bảo hài hòa giữa nhiệm vụ bảo vệ tuyệt đối an ninh, an toàn khu vực Lăng và nhiệm vụ phát huy ý nghĩa chính trị, văn hóa của công trình Lăng và các công trình có liên quan.

1.4. Lý do lựa chọn giải pháp

a) Giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng là nhiệm vụ chính trị đặc biệt, có ý nghĩa rất quan trọng đối với sự nghiệp cách mạng của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân. Đây là một chủ trương lớn đã được ghi nhận trong nhiều văn kiện của Đảng, cần phải được thể chế bằng các quy định của pháp luật. Bên cạnh đó, quá trình thực hiện nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng sẽ có tác động, ảnh hưởng đến quyền, nghĩa vụ của tổ chức và cá nhân như: Hạn chế trong xây dựng các công trình, hạn chế một số hoạt động di chuyển, quay phim, chụp ảnh, mang mặc trang phục, v.v... trong khu vực Lăng mà theo quy định của pháp luật phải do Quốc hội quy định hoặc giao cơ quan có thẩm quyền quy định.

Trong giai đoạn hiện nay, trước yêu cầu xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, Nhà nước được tổ chức và hoạt động theo Hiến pháp và pháp luật, quản lý xã hội bằng Hiến pháp và pháp luật³, một đòi hỏi cấp thiết của tình hình đang đặt ra là cần sớm thể chế hóa các quan điểm, chủ trương của Đảng về giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng thành quy định pháp luật của Nhà nước.

Có thể khẳng định rằng: Ý nguyện của toàn thể nhân dân Việt Nam là mong muốn giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh, để đời đời các thế hệ người Việt Nam được thăm viếng, thể hiện tấm lòng kính yêu và biết ơn vô hạn với vị Cha già dân tộc. Vì vậy, việc Quốc hội - cơ quan đại biểu cao nhất của Nhân dân, cơ quan quyền lực nhà nước cao nhất của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam - giao Ủy ban Thường vụ Quốc hội ban hành Pháp lệnh Giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng chính là thể hiện ý nguyện của nhân dân Việt Nam thông qua cơ quan đại biểu cao nhất của mình.

³ Khoản 1, Điều 8 Hiến pháp năm 2013.

b) Công tác bảo quản, giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh vừa là nhiệm vụ chính trị, vừa là công trình khoa học, đòi hỏi phải đáp ứng đồng thời hai nhiệm vụ là vừa phải đảm bảo giữ gìn lâu dài thi hài, vừa đảm bảo phục vụ thăm viếng của đồng bào và bạn bè quốc tế. Vì vậy, đòi hỏi công nghệ bảo quản, giữ gìn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh phục vụ thăm viếng phải được quy định và bảo đảm thực hiện bằng pháp luật.

c) Đảng ta xác định: *“Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh là công trình kiến trúc có ý nghĩa chính trị và tư tưởng to lớn. Đây là nơi nhân dân ta từ thế hệ này đến thế hệ khác đến viếng Người để tỏ lòng biết ơn và nguyện tiếp bước theo con đường cách mạng do Đảng và Người đã vạch ra”⁴*. Từ ngày công trình Lăng đi vào hoạt động đến nay, đơn vị đã đón tiếp gần 70 triệu lượt đồng bào, khách quốc tế vào Lăng viếng Chủ tịch Hồ Chí Minh, tưởng niệm các Anh hùng liệt sỹ; trong đó có hơn 10 triệu lượt khách quốc tế đến từ hầu hết các quốc gia và vùng lãnh thổ, các tổ chức quốc tế lớn trên thế giới.

Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng là nơi thực hiện nhiều nghi lễ của Nhà nước, của quân đội, là nơi diễn ra nhiều sự kiện quan trọng của đất nước. Nghi lễ viếng Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh và Đài tưởng niệm các Anh hùng liệt sỹ đã đã trở thành nghi thức đầu tiên trong nhiều sự kiện trọng đại của đất nước (Đại hội Đảng, kì họp Trung ương, kì họp Quốc hội...), thể hiện ý nghĩa chính trị - văn hóa đặc biệt của nhiệm vụ bảo vệ tuyệt đối an toàn, giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh phục vụ thăm viếng và quản lý, bảo vệ công trình Lăng của Người. Trong phục vụ công tác đối ngoại của Đảng và Nhà nước, Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh là nơi nhiều lãnh đạo cấp cao các nước và các đoàn khách quốc tế viếng thăm, bày tỏ sự tôn kính đối với Chủ tịch Hồ Chí Minh và sự tôn trọng, yêu mến đối với đất nước, con người và cách mạng Việt Nam.

Nhiều cơ quan, tổ chức, đơn vị trên cả nước cũng đã lựa chọn khu vực Lăng và Quảng trường Ba Đình để thực hiện những nghi thức sinh hoạt chính trị, với nhiều hình thức đa dạng, như: lễ kết nạp Đảng, kết nạp Đoàn, lễ giao ước thi đua, lễ tuyên thệ, lễ báo công dâng Bác... có ý nghĩa rất lớn trong công tác Đảng, công tác chính trị của cơ quan, đơn vị.

Bên cạnh việc phục vụ các nhiệm vụ chính trị, nhiệm vụ đối ngoại của Đảng và Nhà nước, Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh và Quảng trường Ba Đình lịch sử cũng là một địa điểm tham quan nổi tiếng của Thủ đô Hà Nội, thu hút hàng chục ngàn lượt khách mỗi ngày.

Công trình Lăng và Quảng trường Ba Đình vừa là khu vực đặc biệt về chính trị, thường xuyên đón tiếp các đoàn lãnh đạo Đảng, Nhà nước, khách quốc tế, vừa là di tích lịch sử - văn hóa với hàng chục ngàn lượt khách tham quan mỗi

⁴Thông tri số 46-TT/TW ngày 18/9/1985 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam.

ngày. Vì vậy, cần phải có văn bản quy phạm pháp luật quy định riêng biệt về quản lý, bảo vệ công trình Lăng để đảm bảo cân bằng, hài hòa giữa nhiệm vụ bảo đảm tuyệt đối an ninh, an toàn, cũng như nhiệm vụ phát huy ý nghĩa chính trị, văn hóa của công trình Lăng.

Hiện nay, đã có một số Luật, Pháp lệnh điều chỉnh một số mặt hoạt động của công trình Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh, như: Luật Cảnh vệ năm 2017, Pháp lệnh bảo vệ công trình quốc phòng khu quân sự năm 1994, Luật Di sản văn hóa năm 2001, Luật Thủ đô năm 2012... Tuy nhiên, các quy định này chưa bao quát hết các mặt hoạt động của công trình Lăng và Quảng trường Ba Đình.

Trong nhiều trường hợp, những quy định của các Luật, Pháp lệnh nói trên chỉ mang tính nguyên tắc chung, khi áp dụng vào thực tế quản lý, bảo vệ công trình Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh đã phát sinh không ít vướng mắc, bất cập. Ví dụ: Theo qui định tại Pháp lệnh bảo vệ công trình quốc phòng và khu quân sự năm 1994 và các văn bản hướng dẫn thi hành, nơi lưu giữ thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh là công trình quốc phòng và khu quân sự loại 1 (Các công trình quốc phòng và khu quân sự đặc biệt quan trọng thể hiện nhiệm vụ chiến lược quốc phòng hoặc có tính chất quyết định trong việc bảo vệ và phát huy hiệu quả cao trong chiến đấu), phải tổ chức xác định khu vực cấm, khu vực bảo vệ, và vành đai an toàn theo Quy chế bảo vệ công trình quốc phòng và khu quân sự⁵. Tuy nhiên, công trình Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh không thuần túy là một công trình quốc phòng hay khu quân sự như các doanh trại quân đội, trận địa, sân bay, quân cảng, mà lại đồng thời là một địa điểm tham quan - du lịch với hàng chục ngàn lượt người thăm viếng mỗi ngày. Do đó, việc tổ chức quản lý, bảo vệ công trình Lăng có tính chất đặc thù, cần có quy chế pháp lý riêng biệt để điều chỉnh.

2. Chính sách 2: Hoàn thiện chức năng, nhiệm vụ, mô hình tổ chức, quản lý đối với lực lượng làm nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng

2.1. Mục tiêu của chính sách

a) Mục tiêu tổng quát

Hoàn thiện chức năng, nhiệm vụ, mô hình tổ chức, biên chế, mối quan hệ công tác của lực lượng làm nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng, đảm bảo đáp ứng yêu cầu thực hiện nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng trong tình hình mới.

b) Mục tiêu cụ thể

- Hoàn thiện chức năng, nhiệm vụ mô hình tổ chức, biên chế, mối quan hệ

⁵ Ban hành kèm theo Nghị định số 04/CP ngày 16/1/1995 của Chính phủ.

công tác của các lực lượng làm nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng.

- Xây dựng cơ chế tạo nguồn lực lượng cán bộ, nhân viên y tế làm nhiệm vụ bảo quản, giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh.

- Xây dựng hành lang pháp lý về tổ chức và hoạt động của các Hội đồng khoa học cấp Nhà nước về bảo quản, giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và Hội đồng khoa học y tế cấp Nhà nước về kiểm tra, đánh giá trạng thái thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh.

- Hoàn thiện cơ chế về quan hệ công tác giữa các lực lượng, bộ, ngành, địa phương trong thực hiện nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng.

2.2. Nội dung của chính sách

Ban hành Pháp lệnh để quy định về cơ chế xây dựng lực lượng làm nhiệm vụ bảo quản, giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh; cơ chế xây dựng lực lượng, cơ sở nghiên cứu, chế tạo, sản xuất trong nước các vật tư, trang thiết bị phục vụ cho hoạt động bảo quản, giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và duy trì vận hành của công trình Lăng; mối quan hệ phối hợp giữa các lực lượng và bộ, ngành, địa phương trong thực hiện nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng.

2.3. Giải pháp để thực hiện chính sách đã được lựa chọn

- Quy định chức năng, nhiệm vụ mô hình tổ chức, biên chế, mối quan hệ công tác của các lực lượng làm nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng;

- Xây dựng cơ chế tạo nguồn lực lượng cán bộ, nhân viên y tế làm nhiệm vụ bảo quản, giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh;

- Xây dựng hành lang pháp lý về tổ chức và hoạt động của các Hội đồng khoa học cấp Nhà nước về bảo quản, giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và Hội đồng khoa học y tế cấp Nhà nước về kiểm tra, đánh giá trạng thái thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh.

- Quy định cơ chế về quan hệ công tác giữa các lực lượng, bộ, ngành, địa phương trong thực hiện nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng.

2.4. Lý do lựa chọn giải pháp

a) Hiện nay, Đảng và Nhà nước đã có nhiều chủ trương, chính sách mới liên quan đến nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng, cần phải được bổ sung cụ thể vào chức năng, nhiệm vụ của các lực lượng làm nhiệm vụ giữ gìn lâu

dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng.

Công tác bảo đảm nhiệm vụ đón tiếp còn nhiều khó khăn (cơ sở hạ tầng khu đón tiếp nhân dân, bãi đỗ xe còn thiếu; sự hỗ trợ của các bộ, ngành, chính quyền địa phương chưa đáp ứng được nguyện vọng của đông đảo nhân dân được về Lăng viếng Bác và tham quan khu vực), số lượng khách đến viếng Bác và số đoàn sinh hoạt chính trị tại Lăng ngày càng tăng, đặc biệt là vào những dịp lễ, Tết, ngày kỉ niệm trọng đại của đất nước.

Hiện nay, nhiều nội dung trong hệ thống các nghi lễ Nhà nước, nghi lễ quân đội thực hiện trên khu vực Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh, Quảng trường Ba Đình, Đài tưởng niệm các Anh hùng liệt sĩ mới chỉ được thực hiện trên cơ sở các văn bản hành chính⁶, gây khó khăn trong tổ chức, phối hợp thực hiện trên thực tế, nên cần được quy định cụ thể, đầy đủ, thống nhất bằng văn bản quy phạm pháp luật.

Những nội dung trên cần phải được bổ sung hoặc quy định cụ thể trong chức năng, nhiệm vụ, trách nhiệm của các lực lượng trực tiếp làm nhiệm vụ quản lý, bảo vệ công trình Lăng và các ban, bộ, ngành địa phương liên quan.

b) Việc thực hiện nhiệm vụ bảo quản, giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh do cán bộ, nhân viên y tế của Viện 69 (Bộ Tư lệnh Bảo vệ Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh) trực tiếp thực hiện. Tuy nhiên, đây là chuyên ngành đặc thù, thuộc diện “chuyên ngành không sẵn có, đào tạo không phổ biến, sử dụng không rộng rãi”; chưa có cơ sở đào tạo ở trong nước, thời gian đào tạo dài, phạm vi sử dụng hẹp nên việc tạo nguồn đội ngũ cán bộ, nhân viên y tế còn nhiều khó khăn, hạn chế, bất cập. Việc xây dựng lực lượng và cơ sở nghiên cứu, chế tạo, sản xuất trong nước các vật tư, trang thiết bị phục vụ cho hoạt động bảo quản, giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và duy trì vận hành của công trình Lăng chưa được pháp luật quy định nên chưa có cơ sở để triển khai thực hiện.

c) Việc thực hiện nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng đang được thực hiện với mô hình tổ chức hết sức đặc thù, có sự phối hợp của nhiều lực lượng (quân đội, công an, công chức, viên chức, người lao động). Hiện nay, cơ cấu tổ chức của BQL Lăng bao gồm 03 cơ quan, đơn vị trực thuộc: Văn phòng Ban Quản lý Lăng, Ban Quản lý Quảng trường Ba Đình, Trung tâm Khoa học Công nghệ và Môi trường; và 02 đơn vị chuyên trách phối thuộc: Bộ Tư lệnh Bảo vệ Lăng trực thuộc

⁶ Nghi lễ chào cờ hàng ngày trước Lăng được thực hiện theo Công văn số 373/CP-VX ngày 07/5/2001 của Thủ tướng Chính phủ; nghi lễ tổ chức lễ viếng cấp Nhà nước, lễ viếng của Nguyên thủ quốc gia được thực hiện theo Công văn số 2304/VP-TH ngày 27/7/2020 của Văn phòng Bộ Tổng Tham mưu Quân đội nhân dân Việt Nam.

Bộ Quốc phòng và Trung đoàn 375 trực thuộc Bộ Tư lệnh Cảnh vệ, Bộ Công an⁷. Quá trình thực hiện, mô hình quản lý này đã phát huy hiệu quả, đáp ứng yêu cầu thực hiện nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng, nhưng cũng bộc lộ không ít hạn chế, bất cập cần có hướng dẫn cụ thể để khắc phục. Quan hệ giữa BTL Lăng (thuộc Bộ Quốc phòng) và Trung đoàn 375 (thuộc Bộ Tư lệnh Cảnh vệ, Bộ Công an) với BQL Lăng là quan hệ chuyên trách phối thuộc, chưa được quy định cụ thể trong các văn bản quy phạm pháp luật. Mặt khác, phối thuộc là một khái niệm được sử dụng trong quân sự⁸, việc phối thuộc một đơn vị vũ trang nhân dân (quân đội, công an) cho một cơ quan thuộc Chính phủ như BQL Lăng đòi hỏi phải có những hướng dẫn, quy định cụ thể, tránh mâu thuẫn, chồng chéo trong áp dụng.

3. Chính sách 3: Hoàn thiện pháp luật về bảo đảm nguồn lực, thực hiện chế độ, chính sách cho nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng

3.1. Mục tiêu của chính sách

a) Mục tiêu tổng quát

Hoàn thiện quy định pháp luật về bảo đảm nguồn lực, chế độ, chính sách cho nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng.

b) Mục tiêu cụ thể

- Hoàn thiện quy định về bảo đảm nguồn lực thực hiện nhiệm vụ giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh.

- Xây dựng cơ chế đặc thù trong đầu tư xây dựng lực lượng, nghiên cứu khoa học, mua sắm trang bị phục vụ thực hiện nhiệm vụ giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng.

- Hoàn thiện chế độ, chính sách đối với lực lượng nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng.

3.2. Nội dung của chính sách

Ban hành Pháp lệnh để quy định về bảo đảm nguồn lực, chế độ, chính sách cho nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ

⁷Theo điều 3, Nghị định 61/2022/NĐ-CP ngày 22/9/2022 của Chính phủ Quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Ban Quản lý Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh

⁸Theo Từ điển Bách khoa Quân sự Việt Nam, mục từ “Phối thuộc” có nghĩa là: làm thời giao một bộ phận lực lượng cho người chỉ huy thuộc quyền để tăng khả năng hoàn thành nhiệm vụ tác chiến của đơn vị đó. Người chỉ huy đơn vị được phối thuộc không được quyền thay đổi cơ cấu tổ chức, cán bộ và không sử dụng đơn vị phối thuộc ngoài chức năng, nhiệm vụ của nó. Thời hạn phối thuộc do cấp trên quyết định.

Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng.

3.3. Giải pháp để thực hiện chính sách đã được lựa chọn

- Hoàn thiện quy định về bảo đảm nguồn lực thực hiện nhiệm vụ giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh;

- Xây dựng cơ chế đặc thù trong đầu tư xây dựng lực lượng, nghiên cứu khoa học, mua sắm trang bị phục vụ thực hiện nhiệm vụ giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng;

- Hoàn thiện chế độ, chính sách đối với lực lượng nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng.

3.4. Lý do lựa chọn giải pháp

a) Hiện nay, Đảng và Nhà nước đã có nhiều chủ trương, chính sách mới liên quan đến nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng, cần phải được bổ sung cụ thể vào chức năng, nhiệm vụ của các lực lượng làm nhiệm vụ giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng.

Công tác bảo đảm nhiệm vụ đón tiếp còn nhiều khó khăn (cơ sở hạ tầng khu đón tiếp nhân dân, bãi đỗ xe còn thiếu; sự hỗ trợ của các bộ, ngành, chính quyền địa phương chưa đáp ứng được nguyện vọng của đông đảo nhân dân được về Lăng viếng Bác và tham quan khu vực), số lượng khách đến viếng Bác và số đoàn sinh hoạt chính trị tại Lăng ngày càng tăng, đặc biệt là vào những dịp lễ, Tết, ngày kỉ niệm trọng đại của đất nước.

Hiện nay, nhiều nội dung trong hệ thống các nghi lễ Nhà nước, nghi lễ quân đội thực hiện trên khu vực Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh, Quảng trường Ba Đình, Đài tưởng niệm các Anh hùng liệt sĩ mới chỉ được thực hiện trên cơ sở các văn bản hành chính⁹, gây khó khăn trong tổ chức, phối hợp thực hiện trên thực tế, nên cần được quy định cụ thể, đầy đủ, thống nhất bằng văn bản quy phạm pháp luật.

Những nội dung trên cần phải được bổ sung hoặc quy định cụ thể trong chức năng, nhiệm vụ, trách nhiệm của các lực lượng trực tiếp làm nhiệm vụ quản lý, bảo vệ công trình Lăng và các ban, bộ, ngành địa phương liên quan.

⁹ Nghi lễ chào cờ hàng ngày trước Lăng được thực hiện theo công văn số 373/CP-VX ngày 07/5/2001 của Thủ tướng Chính phủ; nghi lễ tổ chức lễ viếng cấp Nhà nước, lễ viếng của Nguyên thủ quốc gia được thực hiện theo Công văn số 2304/VP-TH ngày 27/7/2020 của Văn phòng Bộ Tổng Tham mưu Quân đội nhân dân Việt Nam.

b) Việc thực hiện nhiệm vụ bảo quản, giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh do cán bộ, nhân viên y tế của Viện 69 (Bộ Tư lệnh Bảo vệ Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh) trực tiếp thực hiện. Tuy nhiên, đây là chuyên ngành đặc thù, thuộc diện “chuyên ngành không sẵn có, đào tạo không phổ biến, sử dụng không rộng rãi”; chưa có cơ sở đào tạo ở trong nước, thời gian đào tạo dài, phạm vi sử dụng hẹp nên việc tạo nguồn đội ngũ cán bộ, nhân viên y tế còn nhiều khó khăn, hạn chế, bất cập. Việc xây dựng lực lượng và cơ sở nghiên cứu, chế tạo, sản xuất trong nước các vật tư, trang thiết bị phục vụ cho hoạt động bảo quản, giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và duy trì vận hành của công trình Lăng chưa được pháp luật quy định nên chưa có cơ sở để triển khai thực hiện.

V. DỰ KIẾN NGUỒN LỰC, ĐIỀU KIỆN BẢO ĐẢM CHO VIỆC THI HÀNH PHÁP LỆNH

1. Dự kiến nguồn lực

a) Kinh phí để triển khai Pháp lệnh bao gồm: kinh phí để xây dựng văn bản hướng dẫn Pháp lệnh, kinh phí tổ chức triển khai thực hiện Pháp lệnh; kinh phí thực hiện tuyên truyền, phổ biến Pháp lệnh; kinh phí theo dõi thi hành Pháp lệnh; kinh phí thực hiện thanh tra, kiểm tra, giám sát, xử lý vi phạm; kinh phí phục vụ cho công tác sơ kết, tổng kết việc thực hiện Pháp lệnh...

b) Nguồn kinh phí gồm: Nguồn ngân sách Nhà nước, ngân sách Quốc phòng, và các nguồn kinh phí hợp pháp khác.

2. Dự kiến điều kiện đảm bảo cho việc thi hành Pháp lệnh

- Bảo đảm về tổ chức tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về Pháp lệnh.

- Bảo đảm về tổ chức nghiên cứu, xây dựng các văn bản hướng dẫn thi hành Pháp lệnh.

- Bảo đảm về theo dõi, đánh giá, tổng kết thi hành Pháp lệnh và các văn bản hướng dẫn thi hành.

VI. THỜI GIAN DỰ KIẾN TRÌNH QUỐC HỘI THÔNG QUA

Bộ Quốc phòng kính đề nghị Chính phủ báo cáo Quốc hội cho phép bổ sung dự án Pháp lệnh Giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh vào Chương trình xây dựng luật, pháp lệnh của Quốc hội năm 2024. Cụ thể như sau:

- Trình Ủy ban Thường vụ Quốc hội cho ý kiến lần đầu tại kỳ họp tháng 5/2024;

- Trình Ủy ban Thường vụ Quốc hội thông qua tại kỳ họp tháng 10/2024;

- Nếu được thông qua, Pháp lệnh Giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh dự kiến có hiệu lực từ ngày 01/01/2025.

Trên đây là Tờ trình đề nghị xây dựng Pháp lệnh Giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh, Bộ Quốc phòng kính trình Chính phủ xem xét, quyết định./.

Xin gửi kèm theo:

(1) Báo cáo đánh giá tác động chính sách dự án Pháp lệnh Giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh;

(2) Báo cáo tổng kết thi hành pháp luật về giữ gìn lâu dài thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh;

(3) Bản tổng hợp giải trình, tiếp thu ý kiến của Bộ Tư pháp, Bộ Tài chính, Bộ Nội vụ, Bộ Ngoại giao và ý kiến của các cơ quan, tổ chức khác (kèm theo bản chụp ý kiến góp ý);

(4) Dự kiến Đề cương chi tiết dự thảo Pháp lệnh;

(5) Báo cáo thẩm định của Bộ Tư pháp về đề nghị xây dựng Pháp lệnh;

(6) Báo cáo tiếp thu, giải trình ý kiến thẩm định của Bộ Tư pháp;

(7) Báo cáo rà soát các văn bản có liên quan đến dự án Pháp lệnh Giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và quản lý, bảo vệ công trình Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Thủ tướng Chính phủ (để báo cáo);
- Các Phó Thủ tướng Chính phủ (để báo cáo);
- Đ/c Bộ trưởng;
- Đ/c Thứ trưởng Hoàng Xuân Chiến;
- Bộ Tư pháp;
- Ủy ban QP và AN của Quốc hội;
- Văn phòng Chính phủ;
- BTTM; TCCT;
- Vụ Pháp chế/BQP;
- Lưu: VT, PC.Đ.

BỘ TRƯỞNG

Đại tướng Phan Văn Giang